

Sygn. akt III AUa 1810/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2023 r.

*Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:*

Przewodniczący Sędzia SA Ewa Stryczyńska

po rozpoznaniu w dniu 30 listopada 2023 r. w Warszawie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. (dawniej (...) Spółka Akcyjna w W.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W.

z udziałem ubezpieczonej A. K. (1) i zainteresowanej (...) Spółki Akcyjnej w W.

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne

na skutek apelacji (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. (dawniej (...) Spółka Akcyjna w W.)

*od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie XXI Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych*

z dnia 30 lipca 2021 r. sygn. akt XXI U 114/20

*uchyla zaskarżony wyrok i znosi postępowanie w sprawie od 7 kwietnia
2021 r. oraz przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie XXI Wydział Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie
o kosztach postępowania apelacyjnego.*

Ewa Stryczyńska

Sygn. akt III AUa 1810/21

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. decyzją z 12 listopada 2019 r. nr (...) na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3, w związku z art. 8 ust. 2a, art. 18 ust. 1a, art. 20 ust. ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300 ze zm.) oraz art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1373 ze zm.) stwierdził, że podstawa wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne A. K. (1) jako pracownika płatnika składek (...) S.A. (obecnie (...) S.A. w W.) w restrukturyzacji wynosi kwoty wskazane w decyzji.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że płatnik składek (...) S.A. w restrukturyzacji (obecnie (...) S.A. w W.) nie uwzględnił w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne przychodu osiągniętego przez A. K. (1) z tytułu wykonywania umów zlecenia zawartych z (...) S.A., (...) S.A. i (...) S.A. Ubezpieczona pracą faktycznie świadczyła na rzecz płatnika (...) S.A. w restrukturyzacji

(obecnie (...) S.A. w W.), z którym pozostawała w stosunku pracy. W związku z tym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne stanowi łączny przychód uzyskany przez ubezpieczoną z tytułu świadczenia pracy na podstawie umowy o pracę jak i umów zlecenia.

Organ rentowy podniósł, że na podstawie zeznań ubezpieczonej ustalił, że pracowała ona w grupie spółek K. K. i na jego prośbę z siecią swojego zespołu sprzedaży została zatrudniona w (...) S.A. celem sprzedaży obligacji. Zajmowała się budowaniem sieci sprzedaży i budowaniem zespołów na terenie całej Polski. Miała szeroki zakres obowiązków m.in. zarządzanie Departamentem Produktu, budowanie oddziałów, zatrudnianie ludzi do departamentu produktu, szukanie lokalizacji na oddziały, przygotowywanie emisji obligacji, nadzór nad siecią sprzedaży. Sprawowała nadzór nad pracownikami za pomocą systemu (...), w którym pracownik ewidencjonował swoje działania, czynności z danego dnia np.: spotkania, efekt spotkania oraz kontrolę bezpośrednią w oddziałach na terenie całej Polski. W (...) S.A. został stworzony cały Departament Produktu w związku z zatrudnieniem ubezpieczonej. Nadzór był sprawowany przez zarząd spółki, głównie przez B. S., K. K., M. P. i A. P.. Ubezpieczona oprócz zatrudnienia w (...) S.A. świadczyła pracę na rzecz innych podmiotów, w tym (...) S.A., (...) S.A., (...) S.A., (...) Sp. z o.o., (...) S.A. Ww. podmioty zajmowały się sprzedażą obligacji. Przed podjęciem zatrudnienia w (...) S.A. pracowała: 2 lata w (...) S.A. (i to z (...) S.A. miała być wypożyczona czasowo sieć sprzedaży doradców do (...) S.A.). Zarząd (...) S.A. widząc wielkość sprzedaży - zyski, utrzymywał ze sprzedaży obligacji spółką (...) S.A. Korzyścią dla (...) S.A. było to, żeby nie kwestionował sprzedaży produktów pozostałych spółek tj. obligacje i celem zatrzymania klienta i umożliwienia dywersyfikacji inwestycji klienta, które mógł kupić (i nie wyjść poza ww. grupę), ale finalnie i tak sprzedawano głównie obligacje (...) S.A. (...) S.A. finalnie i tak „wyssał” środki z pozostałych Spółek z Grupy K. K., ponieważ klienci często dokonywali wcześniejszego wyjścia z inwestycji w spółkach K. K. i konwertowali środki do (...) SA. Klienci, którzy nabyli obligacje (...) S.A., zostali przyprowadzeni z (...) SA, ponieważ początkowo nawiązali współpracę z (...) S.A. a dopiero potem z (...) S.A., gdyż (...) S.A. dawał lepsze warunki finansowe niż pozostałe spółki z grupy. Taki był cel zatrudnienia ubezpieczonej w pozostałych podmiotach. Efekt finalny odnosił (...) S.A. Umowy w ww. podmiotach były faktycznie wykonywane, ale efekt tych umów uzyskiwał (...) S.A. Pozostali pracownicy Departamentu Produktu, byli zatrudnieni w innych spółkach K. K. z uwagi na te same powody.

W uzasadnieniu decyzji wskazano także, że z zeznań ubezpieczonych wynika, że umowy zlecenia w (...) S.A., (...) S.A. i (...) S.A. były zawierane równolegle z umowami o pracę w (...) S.A. i trwały w okresie zatrudnienia na umowę o pracę w (...) S.A. Ubezpieczeni zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) S.A., pracowali głównie w terenie, a ich praca polegała na pozyskiwaniu klientów, którzy zakupiliby obligacje (...) S.A., a także innych podmiotów, z którymi współpracowali z inicjatywy (...) S.A. Sprawa dodatkowego zatrudnienia została przedstawiona w momencie zawierania umowy o pracę z (...) S.A. podczas szkolenia w W., jako warunek zatrudnienia. Umowy zlecenia podpisali w dniu szkolenia z firmami: (...) S.A., (...) S.A., (...) S.A. Praca dla ww. podmiotów była integralną częścią zatrudnienia w (...) S.A. Nadzór w ramach wykonywanej umowy o pracę w (...) S.A. i na podstawie umów zlecenia w (...) S. A.; (...) S. A., (...) S. A. sprawowały te same osoby. (...) S.A. zapewniał laptop, telefon i ewentualnie samochód po zrealizowaniu pewnego poziomu sprzedaży. Powyższe narzędzia pracy wykorzystywano do pracy w ramach umowy zlecenia - pracownicy (...) S.A. nie otrzymali innych narzędzi do pracy od ww. zleceniodawców. Narzędzia pracy otrzymane w (...) S.A. wykorzystywali w firmach, w których realizowali umowy zlecenia. Czynności wykonywane z tytułu umowy o pracę w (...) S.A. i umów zlecenia w (...) S.A., (...) S.A. i (...) S.A. wykonywane były w tym samym czasie.

Organ rentowy stwierdził, że praca wykonywana przez ubezpieczoną w ramach umów zlecenia zawartych z (...) S.A., (...) S.A. i (...) S.A. wykonywana była faktycznie dla pracodawcy tj. (...) S.A. w restrukturyzacji zgodnie z art. 4 pkt. 2 lit. a i art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne z tytułu kwot wypłaconych przez (...) S.A. (...) S.A. i (...) S.A. pozostaje pracodawca tj. (...) S.A. w restrukturyzacji.

W okresie objętym kontrolą A. K. (1) była pracownikiem zgłoszonym do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego przez płatnika składek (...) S. A. w restrukturyzacji. Jednocześnie wykonywała prace na podstawie umów zlecenia zawartych z (...) S.A., (...) S.A. i (...) S.A.

Konkludując, organ rentowy wskazał, że mimo, że umowy zlecenia zawarte były z (...) S.A., (...) S.A. i (...) S.A. to prace realizowane na ich podstawie, były wykonywane na rzecz (...) S.A. w restrukturyzacji. Przychód uzyskany z tytułu zawartej umowy o pracę i umów zlecenia łącznie stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne u płatnika składek (...) S.A. w restrukturyzacji.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła (...) S.A. w restrukturyzacji (następnie (...) S.A.) wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i orzeczenie, że przychód uzyskany przez ubezpieczoną z tytułu umów zlecenia zawartych ze spółkami nie stanowi podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne ubezpieczonego jako pracownika u odwołującej się spółki, ewentualnie o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi oraz zasądzenie od organu na rzecz odwołującej się kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Odwołująca się zarzuciła organowi rentowemu:

1.naruszenie przepisów postępowania tj.:

a.art. 48 ust. 1-3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców, art. 48 ust. 11 pkt 2 ustawy prawo przedsiębiorców w zw. z art. 92a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 49 ust. 7 pkt 7 ustawy prawa przedsiębiorców w zw. z art. 92a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i § 3 ust. 3 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad i trybu przeprowadzania kontroli płatników składek z 30 grudnia 1998 r. przez nieprawidłowe zawiadomienie odwołującej o zamiarze przeprowadzenia kontroli, bezpodstawne powołanie się na konieczność zapobiegnięcia popełnieniu przestępstwa, jako przyczynę uzasadniającą wszczęcie i prowadzenie przez organ od 9 listopada 2018 r. do 29 marca 2019 r. kontroli działalności odwołującej, a także wykorzystanie w toku kontroli upoważnień inspektorów kontroli ZUS niespełniających wymagań przewidzianych prawem;

b.art. 54 ust. 1 pkt 1 ustawy prawo przedsiębiorców oraz art. 12 ustawy prawo przedsiębiorców przez wszczęcie i prowadzenie przez organ kontroli w sytuacji, gdy w tym czasie w stosunku do odwołującej prowadzone były równoległe dwa inne postępowania kontrolne, pomimo braku jakichkolwiek podstaw do prowadzenia więcej niż jednej kontroli działalności przedsiębiorcy na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy prawo przedsiębiorców;

c.art. 55 ust. 1 pkt 4 ustawy prawo przedsiębiorców oraz art. 12 ustawy prawo przedsiębiorców przez wszczęcie i prowadzenie kontroli w sytuacji, gdy przekroczony został dopuszczalny czas trwania wszystkich kontroli u odwołującej w jednym roku kalendarzowym, pomimo braku jakichkolwiek podstaw do dokonania takiego przekroczenia na podstawie art. 55 ust. 2 ustawy prawo przedsiębiorców;

d.art. 50 ust. 1 ustawy prawo przedsiębiorców, art. 12 ustawy prawo przedsiębiorców oraz art. 79 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. k.p.a. przez podjęcie czynności kontrolnych bez udziału odwołującej;

e.46 ust. 3 ustawy prawo przedsiębiorców w zw. z art. 75 k.p.a. w zw. z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez wydanie zaskarżonej decyzji na podstawie dowodów, które zostały zebrane z naruszeniem prawa;

f.art. 7 k.p.a., art. 77 § 1 i 4 k.p.a., art. 107 § 3 k.p.a. w zw. z art. 138 § 2 k.p.a. w zw. z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i art. 87 ust. 1 pkt 1, 3, 5, 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych polegające na braku dokładnego wyjaśnienia wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy oraz niezabraniu i nierozpatrzeniu całego potrzebnego materiału dowodowego, co przejawia się w:

(i)niepoczynieniu ustaleń dotyczących źródła środków przeznaczanych na wypłatę wynagrodzenia, otrzymywanego przez ubezpieczonego w ramach umów zlecenia zawartych z (...) S.A, (...) S.A. i (...) S.A. oraz braku przepływów finansowych pomiędzy odwołującą a spółkami,

(ii)niepoczynieniu ustaleń w zakresie tego, czy faktycznie, a jeśli tak, to jaką korzyść uzyskiwała odwołująca z czynności wykonywanych przez ubezpieczonego na rzecz spółek w ramach umów zlecenia i poprzestaniu na ogólnikowym i bezpodstawnym stwierdzeniu, że czynności wykonywane na podstawie tych umów były wykonywane na rzecz odwołującej, podczas gdy rzeczywistym beneficjentem tych czynności były spółki,

(iii)niepoczynieniu ustaleń w zakresie tego, że podpisywanie umów zlecenia z pracownikami odwołującej było wynikiem działania m.in. ówczesnego prezesa zarządu odwołującej, który jako osoba posiadająca uprawnienia właścicielskie wobec spółek czerpał z tego osobiste korzyści, a działania te nie były podjęte w imieniu i na korzyść odwołującej,

(iv)nieprzekonującym i niepełnym uzasadnieniu decyzji, w szczególności przez niewskazanie okoliczności przemawiających za ustaleniem w przeważającej mierze stanu faktycznego na podstawie zeznań tylko jednej ubezpieczonej, tj. K. P. (1) oraz brak rzeczowego wyjaśnienia, na jakiej podstawie organ uznał, że beneficjentem pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w ramach umów zlecenia ze spółkami była odwołująca;

g.art. 80 k.p.a. w zw. z art. 84 § 1 k.p.a. oraz w zw. z art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych polegające na przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów, wyciągnięciu z zebranego materiału dowodowego wniosków sprzecznych z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, a także wybiórczym wykorzystaniu materiału dowodowego, co nastąpiło przez:

(i)bezkrytyczne przyjęcie i uznanie za wiarygodne zeznań ubezpieczonej K. P. (1) pomimo, że to ona była odpowiedzialna za zawieranie umów zlecenia przez pracowników odwołującej ze spółkami i w tym zakresie działała w porozumieniu z K. K., jej zeznania nie korespondują z zeznaniami innych kilkunastu ubezpieczonych przesłuchiowanych w toku kontroli,

(ii)pominięcie w ocenie zeznań ubezpieczonych, którzy wskazywali, że wykonując równocześnie pracę na rzecz odwołującej i zlecenia na rzecz spółek podejmowali niezależne czynności sprzedażowe dotyczące zarówno oferty odwołującej, jak i spółek,

(iii) niewyjaśnienie, jaką korzyścią dla odwołującej było to, że ubezpieczony wykonywał czynności w ramach umów zlecenia ze spółkami i pominięcie w ocenie okoliczności, że przedmiotem tych umów była sprzedaż produktów spółek, a zatem to spółki czerpały korzyści z czynności ubezpieczonego wykonywanych przez ubezpieczonego w ramach umów cywilnoprawnych,

(iv)pominięcie w ocenie okoliczności, że pomiędzy odwołującą a spółkami nie istniał żaden stosunek prawny, na podstawie którego odwołująca mogłaby korzystać z czynności ubezpieczonego wykonywanych w ramach umów zlecenia ze spółkami, a zatem nie występowało zjawisko tzw. trójkąta umów, które mogłoby wskazywać, że beneficjentem czynności wykonywanych w ramach umów zlecenia na rzecz spółek była odwołująca,

(v)pominięcie w ocenie okoliczności, że czynności w ramach umów ze spółkami były podejmowane z wykorzystaniem narzędzi spółki, co wskazuje na fakt odnoszenia przez spółki korzyści względem odwołującej,

(vi)pominięcie w ocenie okoliczności, że ubezpieczony w ramach stosunku zlecenia ze spółkami otrzymywał wynagrodzenie prowizyjne, tj. zależne od liczby sprzedanych obligacji danej spółki;

2.błąd w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że ubezpieczony na podstawie umów zlecenia wykonywał czynności na rzecz odwołującej, podczas gdy umowy te zawarł ze spółkami i wyłącznie na ich rzecz wykonywał czynności w ramach tych umów;

3.naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a.art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że za pracę na rzecz odwołującej należy uznać również czynności, które były wykonywane przez ubezpieczonego na rzecz spółek w ramach zawartych przez ubezpieczonego i spółki umów zlecenia, w sytuacji, gdy to nie odwołująca ale spółki zlecały i nadzorowały czynności wykonywane przez ubezpieczonego w ramach umów zlecenia, a następnie wypłacały ubezpieczonemu wynagrodzenie, natomiast odwołująca nie odnosiła korzyści, nie otrzymywała wymiernych rezultatów, nie uzyskiwała przychodu, ani też nie miała żadnych wymiernych profitów z czynności wykonywanych przez ubezpieczonego na rzecz spółek, które to czynności były wykonywane całkowicie poza stosunkiem pracy z odwołującą;

b.art. 18 ust. 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych a także art. 81 ust. 1 i 6 z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w zw. z art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez ich błędną wykładnię i w konsekwencji zastosowanie w sytuacji, w której ubezpieczony nie wykonywał pracy na rzecz odwołującej w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z spółkami, a co w związku z tym następuje w podstawie wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a także ubezpieczenie zdrowotne, odwołująca nie ma obowiązku uwzględniać przychodu ubezpieczonego z tytułu umów zlecenia zawartych ze spółkami.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania podnosząc, że zaskarżona decyzja jest prawnie i faktycznie uzasadniona (odpowiedź na odwołanie - k. 42-43).

Postanowieniem z 20 kwietnia 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zawiadomił na podstawie art. 477¹¹ § 2 k.p.c. (...) S.A, (...) S.A. i (...) S.A o toczącym się postępowaniu i o możliwości przystąpienia do sprawy w charakterze zainteresowanego (postanowienie – k. 77).

Postanowieniem z 20 listopada 2020 r. referendarz sądowy Sądu Okręgowego w Warszawie na podstawie art. 69 § 1 w zw. z art. 69 § 5 k.p.c. ustanowił dla zainteresowanej (...) S.A. w W., w której organie zachodzą braki uniemożliwiające jej reprezentację, na potrzeby prowadzonego postępowania pod sygn. akt XXI U 114/20 kuratora w osobie adwokata P. G. (postanowienie – k. 109).

Kurator spółki (...) S.A. w piśmie procesowym z 21 stycznia 2021 r. przystąpił do udziału w postępowaniu jako zainteresowany po stronie organu rentowego, tj. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddziału w W. oświadczając, że przyłącza się w pełni do stanowiska oraz wniosków zgłoszonych dotychczas przez organ rentowy (pismo procesowe – k. 117,117v)

Wyrokiem z 30 lipca 2021 r. w sprawie o sygn. akt XXI U 114/20 o podstawę wymiaru składek, z udziałem ubezpieczonej A. K. (1) i zainteresowanego (...) S.A. w W., Sąd Okręgowy w Warszawie XXI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie (...) S. A. w W. (obecnie (...) S.A. w W.) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddziału w W. z 12 listopada 2019 r., nr (...) oraz zasądził od (...) S. A. w W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddziału w W. 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i przyznał adv. P. G. wynagrodzenie za reprezentowanie jako kurator (...) S.A. w W. w wysokości 180 zł, które nakazał wypłacić z konta sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie.

Podstawą powyższego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia faktyczne:

(...) S.A. w restrukturyzacji został wpisany do Rejestru Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem (...) 14 marca 2012 r. Przeważający rodzaj działalności spółki związany jest z pozostałą finansową działalnością usługową, gdzie indziej niesklasyfikowaną, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych. K.

K. od 21 października 2014 r. do 8 czerwca 2018 r. pełnił funkcję Prezesa zarządu tej spółki, wcześniej od daty zarejestrowania spółki pełnił funkcję członka zarządu (odpis pełny z KRS – k. 72 i n. akt kontroli na płycie CD)

(...) S.A. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem (...) 6 września 2011 r. Spółka ta była spółką transportową, świadczyła usługi związane z rozwożeniem towarów po całej Europie. W okresie od 6 września 2011 r. do 25 września 2018 r. Prezesem zarządu spółki był K. K.. W okresie od 28 stycznia 2014 r. do 25 września 2018 r. spółka posiadała siedzibę w W., przy ul. (...) (odpis pełny z KRS – k. 51-57 akt sprawy, 865 i n.akt kontroli na płycie CD)

(...) S.A. w restrukturyzacji obciążał (...) S.A. w latach 2016, 2017 i 2018 tytułem najmu powierzchni, usług informatycznych i usług porządkowych (...) S.A. nie wystawiał w latach 2016, 2017 i 2018 faktur VAT na rzecz (...) S.A. (wydruki zapisów analitycznych na koncie za lata 2016-2018 z fakturami VAT – k. 893 i n. akt kontroli na płycie CD, wydruk informacji e-mail z departamentu rachunkowości (...) SA w restrukturyzacji w sprawie transakcji z ww. podmiotem gospodarczym – k. 861 - 864).

Spółka (...) S.A. została wpisana do Rejestru Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem (...) - 15 marca 2016 r. Według danych z odpisu pełnego (...) S.A. przeważający rodzaj działalności płatnika składek związany jest z pozostałą działalnością wspomagającą usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych. Od 24 maja 2016 r. siedzibą spółki jest W., ul. (...). Prezesem zarządu spółki w okresie od 24 maja 2016 r. do 5 września 2018 r. był K. K.. (...) S.A. w restrukturyzacji obciążał (...) S.A. w latach 2016, 2017 i 2018 tytułem najmu powierzchni i usług porządkowych. (...) S.A. nie wystawiał w latach 2016, 2017 i 2018 faktur VAT na rzecz (...) S.A. (odpis pełny z KRS – k. 1059 i n. akt kontroli, wydruki zapisów analitycznych na koncie za lata 2016-2018 z fakturami – k. 1082 i n.akt kontroli na CD)

(...) S.A. został wpisany do Rejestru Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem (...) 23 marca 2016 r. Przeważający rodzaj działalności płatnika składek związany jest z sprzedażą hurtową perfum i kosmetyków. Spółka w latach 2016, 2017 i 2018 posiadała siedzibę w W., ul. (...) i (...). Od 18 lipca 2016 r. do 20 kwietnia 2018 r. vice prezesem zarządu była A. K. (2) (żona K. K.). (...) S.A. wystawił w latach 2016, 2017 i 2018 na rzecz (...) S.A. jedną fakturę zakupową - brak faktur sprzedażowych (odpis pełny z KRS – k. 1103 i n. akt kontroli na CD, wydruki zapisów analitycznych na kontach z fakturą VAT – k. 1133-1138, wydruk informacji e-mail z departamentu rachunkowości (...) S.A. w restrukturyzacji – k. 861-864)

A. K. (1) 30 września 2016 r. zawarła z (...) S.A. z siedzibą we W. umowę o pracę na okres próbny od 1 października 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. na stanowisku eksperta ds. produktu, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem 5500 zł brutto miesięcznie. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano P., określono, że pracownik wykonuje powierzone mu czynności w zadaniowym czasie pracy. Załącznik nr 1 do umowy o pracę przewidywał, że A. K. (1) będzie przysługiwało dodatkowe wynagrodzenie w postaci prowizji za sprzedaż własną w wysokości określonej poniżej uzależnionej od wartości umowy zawartej przez pozyskanego klienta: obligacje korporacyjne 6 miesięcy – 0,2 %, obligacje korporacyjne 12 miesięcy – 0,5 %, obligacje korporacyjne 24 miesięcy i inne – 0,7 %, obligacje korporacyjne 36 miesięcy – 1 %. Przy czym wskazano, że jako sprzedaż rozumiane jest pozyskanie nowych środków z wyłączeniem środków pozyskanych z odkupienia wcześniejszych produktów inwestycyjnych, warunkiem wypłaty prowizji jest dokonanie przez klienta wpłaty na poczet nabywanych inwestycji.

Następnie 27 grudnia 2016 r. A. K. (3) zawarła umowę o pracę z (...) S.A. we W. na czas określony od 1 stycznia 2017 r. do 31 lipca 2017 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku eksperta ds. produktu, ustalając jednocześnie, że będzie wykonywała powierzone czynności w zadaniowym czasie pracy, a miejscem wykonywania pracy jest województwo (...). Umowa przewidywała wynagrodzenie miesięczne brutto w wysokości 5500 zł, wynagrodzenie premialne zgodnie z załącznikiem do umowy oraz prawo do dodatkowych świadczeń na zasadach określonych odrębnym regulaminem. Załącznik nr 1 do umowy o pracę przewidywał dodatkowe wynagrodzenie w postaci prowizji za sprzedaż własną na takich samych zasadach jak przewidywał załącznik nr 1 do umowy na okres próbny (umowa o

pracę – k. 2 i następne w aktach osobowych, k. 2323 akt kontroli w aktach podręcznych i na płycie CD, świadectwo pracy, porozumienie- k. 3 w aktach osobowych, k. 2325 akt kontroli w aktach podręcznych i na płycie CD).

A. K. (1) 3 października 2016 r. zawarła umowę zlecenia na czas nieokreślony ze spółką (...) S.A. z siedzibą w W. reprezentowaną przez pełnomocnika K. P. (1), na mocy której jako zleceniobiorca zobowiązała się do osobistego wykonania dla zleceniodawcy następujących czynności:

1. świadczenie usług marketingowych dotyczących zleceniodawcy, jego działalności oraz produktów określonych załącznikiem prowizyjnym do tej umowy,
2. poszukiwania potencjalnych odbiorców usług zleceniodawcy i ich kierowanie do zleceniodawcy, a także wskazywanie ich zleceniodawcy,
3. przekazywanie potencjalnym odbiorcom usług zleceniodawcy ogólnych informacji o charakterze prowadzonej przez zleceniodawcę działalności,
4. przekazywanie potencjalnym odbiorcom usług zleceniodawcy ogólnych informacji o charakterze prowadzonej przez zleceniodawcę działalności,
5. przekazywania potencjalnym odbiorcom usług zleceniodawcy ogólnych informacji o charakterze prowadzonej przez zleceniodawcę czynności, przy czym powyższe obejmuje wyłącznie materiały marketingowe dostarczone przez zleceniodawcę, lub zaakceptowane w swej treści i formie przez zleceniodawcę,
6. zapewnienia klientom rzetelnej informacji o warunkach zawarcia umów dotyczących produktów,
7. właściwego wypełniania obowiązków informacyjnych wynikających z przepisów dotyczących ochrony danych osobowych,
8. przestrzegania przepisów prawa w zakresie przesyłania klientom informacji handlowych za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej (w szczególności ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną)
9. rzetelnego przestrzegania instrukcji i procedur informowania o produktach przekazanych przez zleceniodawcę,
10. zabezpieczania dokumentów otrzymanych od zleceniodawcy lub od klientów w ramach wykonywania umowy,
11. przekazywania zleceniodawcy sprawozdań z wykonanych czynności oraz innych dokumentów wymaganych przez zleceniodawcę zgodnie z obowiązującymi instrukcjami oraz procedurami, w terminach i formach określonych przez zleceniodawcę,
12. niezwłocznego informowania zleceniodawcy o wszelkich uzasadnionych wątpliwościach co do wiarygodności klienta lub autentyczności przedkładanych przez niego dokumentów lub podawanych informacji, w przypadku powzięcia takich wątpliwości zleceniobiorca zobowiązany jest powstrzymać się od jakichkolwiek czynności zmierzających do zawarcia umowy dotyczącej produktu.

W umowie określono, że podczas wykonywania zlecenia zleceniobiorca będzie korzystał z aparatury zleceniodawcy, sprzętu komputerowego, pomieszczeń i innych materiałów niezbędnych do wykonania zlecenia należących do zleceniodawcy. Zleceniobiorca za każdego pozyskanego dla zleceniodawcy klienta miał otrzymać od zleceniodawcy wynagrodzenie prowizyjne na zasadach i w wysokości określonej w załączniku do umowy, zaś wynagrodzenie miało być płatne za okres rozliczeniowy trwający miesiąc kalendarzowy na rachunek bankowy zleceniobiorcy do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego, następującego po miesiącu, w którym zleceniobiorca nabył prawo do prowizji. W załączniku nr 1 do umowy zlecenia określono warunki otrzymania i wysokość prowizji. Wysokość prowizji określona jako % kwoty, za którą klient nabył obligacje zleceniodawcy (PLN, USD, EUR) bezpośrednim staraniem zleceniobiorcy: obligacje na okres 6 miesięcy 0,40% kwoty nabycia obligacji, obligacje na okres 12 miesięcy 0,80%

kwoty nabycia obligacji, obligacje na okres 24 miesięcy 1,00% kwoty nabycia obligacji, obligacje na okres 36 miesięcy 1,50% kwoty nabycia obligacji.

Jednocześnie postanowiono, że warunkiem uzyskania prawa do prowizji jest dokonanie przez klienta wpłaty na rzecz zleceniodawcy na poczet nabywanych obligacji. Zleceniobiorca oświadczyła, że ma świadomość, że emisja obligacji (...) S.A. jest emisją prywatną i nie ma prawa wysyłać materiałów marketingowych ani ofert nabycia w celu zachęcenia do ich nabycia. Oferty nabycia obligacji przedstawiane były wyłącznie osobom świadomym ryzyka związanego z produktem jakim jest obligacja korporacyjna i każdorazowo w porozumieniu ze spółką.

A. K. (1) 29 marca 2017 r. wypowiedziała powyższą umowę zlecenia ze skutkiem na 31 marca 2017 r. (umowa zlecenia wraz z załącznikiem – k. 180-183, 184-185, wypowiedzenie umowy – k. 186).

A. K. (1) zawarła następujące umowy zlecenia z (...) S.A.:

- 1 grudnia 2016 r. nr (...) na mocy której jako zleceniobiorca zobowiązała się w okresie od 1 grudnia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. do sprzedaży obligacji za wynagrodzeniem 1200 zł – płatne po przyjęciu zleconej pracy i wystawieniu rachunku przez zleceniobiorcę (wydruk umowy zlecenia nr (...) z systemu kadrowo – płacowego (...) S.A. – k. 193).

- 2 stycznia 2017 r. nr (...) na mocy której jako zleceniobiorca zobowiązała się w okresie od 2 stycznia 2017 r. do 31 stycznia 2017 r. do wykonania obsługi emisji obligacji za wynagrodzeniem 80 zł brutto – płatne po przyjęciu zleconej pracy i wystawieniu rachunku przez zleceniobiorcę (wydruk umowy zlecenia nr (...) z systemu kadrowo – płacowego (...) S.A. – k. 191, bezsporne).

W okresie zatrudnienia A. K. (1) zawarła także umowę – zlecenia ze spółką (...) S.A. Za luty 2017 r. otrzymała wynagrodzenie w kwocie 50 zł (bezsporne).

Wynagrodzenie otrzymane Przez A. K. (1) z tytułu umowy o pracę u płatnika składek (...) S.A. w restrukturyzacji (obecnie (...) S.A) w grudniu 2016 r. wynosiło 5997,80 zł, w styczniu 2017 r. - 6504,08 zł, w lutym 2017 r. - 5884,08 zł, w kwietniu 2017 r.- 5611,55 zł (bezsporne).

Wynagrodzenie otrzymane przez A. K. (1) z tytułu umowy zlecenia u płatnika składek (...) S.A. za grudzień 2016 r. wynosiło 492 zł, za styczeń 2017 r. wynosiło 100 zł, a za kwiecień 2017 r. - 160 zł (bezsporne)

Wynagrodzenie otrzymane przez A. K. (1) z tytułu umowy zlecenia u płatnika składek (...) S.A. za styczeń 2017 r. wynosiło 1200 zł, za luty 2017 r. - 80 zł (bezsporne)

K. P. (1) zatrudniona w G. na podstawie umowy o pracę jako dyrektor Departamentu Sprzedaży Produktu zbudowała sieć terenową sprzedaży obligacji G. i obligacji spółek (...) S.A. (...) S.A. i (...) S.A. w całej Polsce. Nadzorowała pracę wszystkich pracowników sprzedających obligacje. Utworzono tzw. zespoły sprzedaży, którymi zarządzali zatrudnieni przez G. dyrektorzy sprzedaży, dyrektorzy ds. produktu, którzy jednocześnie zawierali umowy zlecenia ze spółkami (...) S.A. (...) S.A. i (...) S.A.

Pracownicy spółki (...) S.A. w tym A. K. (1) zawierali umowy zlecenia ze spółkami (...) S.A., (...) S.A. i (...) S.A. w trakcie trwania stosunku pracy. Niektórzy pracownicy podpisywali umowy zlecenia z ww. spółkami jeszcze tego samego dnia, co umowę o pracę. Pracownicy G. od razu przy zawieraniu umów o pracę z G. byli informowani, że będą sprzedawać pakiety akcji różnych spółek. (...) S.A., w tym A. K. (1) sprzedawali obligacje (...) S.A. jak i pozostałych spółek: H. G., (...) S.A. i (...) S.A. telefonicznie, podczas spotkań na terenie Polski, korzystając z narzędzi do pracy w postaci: laptopa, telefonu komórkowego, niektórzy z samochodu służbowego, które to narzędzia pracy zapewniał jedynie pracodawca G..

Liczba sprzedanych obligacji była wprowadzana do jednego systemu (...). Na koniec dnia był przygotowywany raport zbiorczy sprzedanych obligacji. (...) był wspólny dla wszystkich spółek, adresy e-mail były różne dla każdej spółki. Jeśli klient był zainteresowany ofertą danej spółki to z konkretnych skrzynek mailowych otrzymywał wiadomość. Na

jednym spotkaniu pracownicy oferowali obligacje różnych spółek. Większym zainteresowaniem cieszyły się obligacje (...) S.A., gdyż spółka ta była bardziej rozpoznawalna na rynku. Jednakże były też podejmowane w G. odgórne decyzje przekazywane pracownikom, że w danym miesiącu jest zakaz sprzedaży obligacji G. i jest potrzeba osiągnięcia większej sprzedaży obligacji innej spółki.

B. K. jako dyrektorowi zespołu dyspozycje w tym zakresie przekazywała K. P. (1) oraz M. M.. K. P. (1) nadzorowała pracę osób wykonywaną zarówno na podstawie umowy o pracę z (...) S.A. jak i wykonywaną w ramach zawartych przez pracowników umów zlecenia z H. G., (...) S.A. i (...) S.A. W ramach umów zlecenia pracownicy nie świadczyli usług marketingowych. Były organizowane wspólne szkolenia z zakresu sprzedaży obligacji wszystkich spółek. W G. pracownicy poza wynagrodzeniem otrzymywali prowizję za sprzedaż obligacji G., zaś od pozostałych spółek jako zleceniobiorcy otrzymywali wynagrodzenie za sprzedaż obligacji tych spółek.

Nie było udokumentowanych przepływów finansowych między G. a spółkami (...) S.A., (...) S.A. i (...) S.A. za usługi świadczone w ramach umów zlecenia przez jej pracowników.

Sąd Okręgowy dokonał powyższych ustaleń na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, aktach rentowych, aktach osobowych, aktach kontroli odwołującej się, który to materiał dowodowy w postaci dokumentów oraz ich niekwestionowanych przez strony kopii (w tym kopii w formie elektronicznej) uznał za w pełni wiarygodny. Nadto, sąd dokonał ustaleń na podstawie zeznań świadków: K. P. (2), M. Z., A. G., A. K. (2), B. K., A. Ł.. Sąd stwierdził, że ustaleń faktycznych dokonał także na podstawie zeznań przesłuchanej w charakterze strony P. P. (która nie była uczestnikiem tego postępowania). Sąd obdarzył wiarygodnością zeznania świadków oraz (...) z uwagi na to, że ocenił je jako jasne, spójne, zgodne ze sobą i dowodami w postaci dokumentów.

Biorąc pod uwagę poczynione ustalenia faktyczne Sąd uznał odwołanie za bezzasadne. Odnosząc się w pierwszej kolejności do podnoszonych przez odwołującą się spółkę zarzutów naruszenia przez organ rentowy przepisów postępowania administracyjnego Sąd Okręgowy zauważył, że tego rodzaju wady decyzji administracyjnych pozostają poza przedmiotem rozpoznania w postępowaniu cywilnym. Istotą sprawy jest prawidłowość i zasadność zaskarżonych decyzji, nie zaś błędy proceduralne organu rentowego. Sąd zatem, niezależnie od wadliwości postępowania przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, ma obowiązek ustalić, czy decyzje były uzasadnione pod względem faktycznym i prawnym.

Nie jest dopuszczalna zmiana decyzji przez sąd i orzeczenie co do istoty sprawy, bez merytorycznego rozpoznania przedmiotu decyzji, jedynie na tej podstawie, że postępowanie administracyjne było dotknięte wadami. W takim wypadku sąd może skorzystać z możliwości, jakie stwarza przepis art. 467 § 4 k.p.c. (zwrot organowi rentowemu w celu uzupełnienia braków materiału). W świetle powyższego, zarzuty odwołującej się co do wadliwego postępowania przez organ rentowy przed wydaniem zaskarżonej decyzji Sąd Okręgowy uznał za nie mające znaczenia w rozpatrywanej sprawie.

Sąd stwierdził, że kwestią sporną w niniejszej sprawie było, czy ubezpieczona A. K. (1) powinna podlegać w (...) S.A. obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu, chorobowemu w grudniu 2016 r., styczniu 2017 r., lutym 2017 r., kwietniu 2017 r. a podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne stanowi suma przychodu osiągniętego za pracę u tego płatnika, jak i na rzecz (...) SA. w W., (...) S.A., (...) S.A. W ocenie organu rentowego, praca wykonywana przez A. K. (1) w ramach umów zlecenia świadczona była faktycznie na rzecz pracodawcy (...) S.A. z którą pozostawała w stosunku pracy.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1 z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne, które są pracownikami z wyłączeniem prokuratorów. Kluczową kwestią było zatem ustalenie, czy zachodzą przesłanki z art. 8 ust. 2a tej ustawy.

Jak wynika z art. 13 ust. 1 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu podlegają pracownicy od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego

stosunku. Zgodnie zaś z art. 12 ust. 1 ustawy systemowej, obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Stosownie do art. 18 ust. 1 tej ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12.

W myśl art. 20 ust. 1 tej ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Zgodnie natomiast z art. 81 ust. 1 i 6 ustawy z 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne zleceniobiorców stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe tych osób. Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami ustawy systemowej.

Z kolei w myśl art. 8 ust. 1 tej ustawy systemowej za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Zgodnie z art. 8 ust. 2a omawianej ustawy, za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

W świetle art. 8 ust. 2a ustawy systemowej pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło lub zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz wyroki Sądu Najwyższego, z 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09, z 22 lutego 2010 r., I UK 259/09, z 18 października 2011 r., III UK 22/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 266; z 11 maja 2012 r., I UK 5/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 117; z 13 lutego 2014 r., I UK 323/13, OSNP 2015 nr 5, poz. 68; z 7 lutego 2017 r., II UK 693/15, z 27 kwietnia 2017 r., I UK 182/16).

W powołanych wyżej orzeczeniach Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy, w tym na wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Praca wykonywana na rzecz pracodawcy to praca, której rzeczywistym beneficjentem jest pracodawca, niezależnie od formalnej więzi prawnej, łączącej pracownika z osobą trzecią. Oznacza to, że bez względu na rodzaj wykonywanych przez pracownika czynności wynikających z umowy zawartej z osobą trzecią oraz niezależnie od tożsamości rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę i osobę trzecią, wystarczającą przesłanką zastosowania art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jest korzystanie przez pracodawcę z wymiernych rezultatów pracy swojego pracownika, wynagradzanego przez osobę trzecią ze środków pozyskanych od pracodawcy na podstawie umowy łączącej pracodawcę z osobą trzecią. Z punktu widzenia przepływów finansowych, to pracodawca przekazuje osobie trzeciej środki na sfinansowanie określonego zadania, stanowiącego przedmiot swojej własnej działalności, a osoba trzecia, wywiązując się z przyjętego zobowiązania, zatrudnia pracowników pracodawcy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 lutego 2017 r., sygn. II UK 693/15).

Sąd Okręgowy powołał się na pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku, który w uzasadnieniu wyroku z 11 marca 2016 r. stwierdził, że w świetle art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, przesłanką decydującą o uznaniu za pracownika, osoby świadczącej w ramach umowy zlecenia pracę na rzecz swojego pracodawcy, jest to, że w ramach takiej umowy, wykonuje faktycznie pracę dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy). Zwrot „działać na rzecz” użyty został w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w innym znaczeniu niż w języku prawa, w którym działanie „na

czyjaś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego) – sygn. III AUa 1751/15.

Przenosząc powyższe rozważania na okoliczności faktyczne sprawy Sąd Okręgowy wskazał, że nie sposób podzielić stanowiska odwołującej się, że spółka (...) nie odnosiła jakiejkolwiek korzyści z wykonywania przez jej pracowników umów zlecenia na rzecz spółek (...) S.A., (...) S.A i (...) S.A. Istotnie materiał dowody nie ujawnił wprost udokumentowanych przepływów finansowych wskazujących na to, że G. finansował ww. spółkom koszty wynagrodzenia swojego personelu, w tym A. K. (1) z tytułu umów zleceń w tych spółkach. Niemniej w ocenie sądu, wyrazem oczekiwania przez odwołującą się osiągnięcia korzyści z pracy wykonywanej również na podstawie dodatkowych umów zlecenia jest fakt, że umowy zlecenia w (...) S.A., (...) S.A i (...) S.A, w tym umowy zlecenia ubezpieczonej były zawierane równoległe z umowami o pracę w G. i trwały w okresie zatrudnienia na umowę o pracę w (...) S.A. Praca dla ww. podmiotów była integralną częścią zatrudnienia w (...) S.A., pracownicy od początku byli informowani, że będą sprzedawać obligacje tak swojego pracodawcy jak i pozostałych ww. spółek a których formalnie jako pracownicy G. nie mogliby sprzedawać (spółka (...) nie była biurem maklerskim). Jak wynikało z ustaleń sądu, poczynionych na podstawie zeznań przesłuchanych świadków ofertę obligacji spółek innych niż G. zleceniobiorcy tych spółek przedstawiali w tym samym czasie, w którym świadczyli pracę dla swojego pracodawcy tj. spółki (...) podczas tych samych spotkań z klientami. Co istotne, sprzedaż obligacji wszystkich spółek odbywała się pod nadzorem przełożonych, którzy byli ich przełożonymi w (...) S.A. i wpisywana była do jednego systemu. Jak wynikało z zeznań świadków, pracownicy G. podczas realizacji dodatkowych umów zleceń korzystali z mienia spółki (...) (samochód, telefon, laptop). Oczywiście jest, że takie udostępnienie nie miałoby miejsca bez oczekiwania dodatkowych korzyści z pracy osób, którym to mienie powierzono. Co istotne, dochodziło również do sterowania sprzedażą obligacji wszystkich spółek przez G. co polegało na wydawaniu ogólnych poleceń odnośnie większej sprzedaży obligacji danej spółki w określonym czasie. Świadczy to w ocenie sądu, że spółki (...) i spółki (...) S.A., (...) S.A i (...) S.A., które dzięki temu, że były powiązane osobowo za sprawą K. K. (Prezesa Zarządu (...) S.A), który w każdej z ww. spółek pełnił funkcje w zarządzie lub funkcję taką pełniła jego żona (spółka (...)), tworzyły nieformalną grupę.

Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że zawarte przez ubezpieczoną umowy zlecenia ze spółkami (...) S.A., (...) S.A., (...) S.A. należało uznać za nieważne na podstawie art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p. gdyż zostały zawarte w celu obejścia ustawy.

Mając na uwadze powyższe sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie (...) S.A. jako bezzasadne. Orzeczenie o kosztach Sąd Okręgowy oparł na art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Odwołująca się spółka przegrała sprawę, wobec czego zobowiązana jest ponieść koszty wynagrodzenia pełnomocnika organu rentowego. Wysokość tych kosztów Sąd ustalił na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 265). Wynagrodzenie kuratora (...) S.A. ustalone natomiast zostało na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Apelację od powyższego wyroku wniosła (...) S.A. z siedzibą w W. (dawniej (...) S.A.) zaskarżając wyrok w całości zarzuciła Sądowi Okręgowemu:

1. naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy tj.:

a. art. 233 § 1 k.p.c., przez naruszenie granic swobodnej oceny dowodów i poczynienie dowolnych, wybiórczych ustaleń wykraczających poza treść materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, co skutkowało błędem w ustaleniach faktycznych sprawy. Nadinterpretacji i przekroczenia granicy swobodnej oceny dowodów Sąd I instancji dokonał, przyjmując między innymi, że:

- nie sposób podzielić stanowiska odwołującej się, że spółka (...) nie odnosiła jakiejkolwiek korzyści z wykonywania przez jej pracowników umów zlecenia na rzecz spółek (...) S.A., (...) S.A i (...) S.A., podczas gdy z zebranego w

sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika nie tylko to, że skarżąca nie osiągnęła jakichkolwiek korzyści ze sprzedaży przez ubezpieczoną obligacji zainteresowanych, ale wręcz przeciwnie, że odnotowywała z tego tytułu straty, bowiem powiązanie sprzedaży obligacji skarżącej ze sprzedażą obligacji zainteresowanych było działaniem na szkodę skarżącej - pracownicy skarżącej w tym ubezpieczona w czasie pracy dla skarżącej wykonywali czynności na rzecz zainteresowanych (z czego skarżąca nie miała żadnych korzyści).

- dochodziło również do sterowania sprzedażą obligacji wszystkich spółek przez G. co polegało na wydawaniu odgórnych poleceń odnośnie większej sprzedaży obligacji danej spółki w określonym czasie, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że to nie skarżąca, a K. K., pośrednio bądź bezpośrednio zarządzający działalnością zainteresowanych i czerpiący korzyści z ich działalności, a także współpracująca z nim K. P. (1), zatrudniona zarówno u skarżącej, jak u zainteresowanych, kierowali sprzedażą obligacji i wydawali polecenia dotyczące większej sprzedaży obligacji danej spółki, przy czym nie robili tego ani w ramach pracy na rzecz skarżącej ani w jej interesie, co najwyżej w interesie K. K., który nie jest ani tożsamy ani nawet powiązany z interesem skarżącej,

- spółki (...) i spółki (...) S.A., (...) S.A i (...) S.A., które dzięki temu, że były powiązane osobowo za sprawą K. K. (Prezesa Zarządu (...) S.A), który w każdej z ww. spółek pełnił funkcje z zarządzie, lub funkcję taką pełniła jego żona (spółka (...)), tworzyły nieformalną grupę, podczas gdy ww. spółki nigdy nie należały do jednej grupy kapitałowej czy operacyjnej, ani nie miały zbieżnych interesów, a połączenie ich działalności w obszarze sprzedaży obligacji było spowodowane jedynie chęcią zwiększenia zysków zainteresowanych, i zmniejszeniem kosztów ich działalności, jednocześnie stanowiąc działalność na szkodę skarżącej, a przy tym na korzyść zainteresowanych i K. K.

b.art. 231 k.p.c. przez nieuprawnione przyjęcie domniemania faktycznego, że wyrazem oczekiwania przez odwołującą się osiągnięcia korzyści z pracy wykonywanej również na podstawie dodatkowych umów zlecenia jest fakt, że:

(a) umowy zlecenia w (...) S.A., (...) S.A i (...) S.A, w tym umowy zlecenia ubezpieczonej były zawierane równolegle z umowami o pracę w G. i trwały w okresie zatrudnienia na umowę o pracę w (...) S.A.

(b) praca dla ww. podmiotów była integralną częścią zatrudnienia w (...) S.A., pracownicy od początku byli informowani, że będą sprzedawać obligacje tak swojego pracodawcy jak i pozostałych ww. spółek a których formalnie jako pracownicy G. nie mogliby sprzedawać (spółka (...) nie była biurem maklerskim) (...)

Jak wynikało z zeznań świadków, pracownicy G. podczas realizacji dodatkowych umów zleceń korzystali z mienia spółki (...) (samochód, telefon, laptop). Oczywistym jest, że takie udostępnienie nie miało miejsca bez oczekiwania dodatkowych korzyści z pracy osób, którym owe mienie powierzono, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że ww. okoliczności świadczyły nie o rzekomym osiągnięciu przez skarżącą korzyści z wykonywania przez ubezpieczoną umów zlecenia na rzecz zainteresowanych, a o bezpodstawnym wykorzystywaniu przez K. K. swojego stanowiska prezesa zarządu w skarżącej na jej szkodę w celu bezpośredniego zwiększenia zysków i zmniejszeniu kosztów zainteresowanych, którymi pośrednio lub bezpośrednio zarządzał i z których działalności odnosił osobiste korzyści.

c. art. 477¹⁴ k.p.c. przez oddalenie odwołania w sytuacji gdy było ono zasadne, gdyż organ wydał decyzję pomimo niezastnienia przesłanek do jej wydania określonych w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, tj., mimo że skarżąca nie odnosiła jakichkolwiek korzyści z wykonywania przez ubezpieczoną umów zlecenia na rzecz Zainteresowanych

2.naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

a.art. 8 ust. 2a ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych („u.s.u.s.”) przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że po stronie skarżącej zaistniała bliżej nieokreślona korzyść z umów cywilnoprawnych zawartych przez ubezpieczoną z zainteresowanymi, mimo że ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie można było wysnuć takiego wniosku stosując zasady logiki i prawidłowego rozumowania, ponieważ to zainteresowani korzystali z wymiernych rezultatów pracy ubezpieczonej, byli finalnymi beneficjentami świadczonych przez ubezpieczoną usług i ponosili koszty wypłaty wynagrodzenia ubezpieczonej (zależnego od efektów osiągniętych

w danym miesiącu na ich rzecz), natomiast skarżąca nie odnosiła żadnych korzyści z czynności wykonywanych przez ubezpieczoną na rzecz zainteresowanych, w związku z czym nie można było prawidłowo przyjąć, iż w ramach umowy cywilnoprawnej ubezpieczona wykonuje pracę na rzecz skarżącej, tylko z tego powodu, że pozostaje z nią w stosunku pracy;

b.art. 18 ust. 1a u.s.u.s a w zw. z art. 20 ust. 1 u.s.u.s. w zw. z art. 8 ust. 2a u.s.u.s., a także art. 81 ust. 1 i 6 z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych („u.ś.o.z.”) w zw. z art. 8 ust. 2a u.s.u.s. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie w sytuacji, w której ubezpieczona nie wykonywała pracy na rzecz skarżącej w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z zainteresowanymi oraz skarżąca nie odnosiła z tego tytułu żadnych wymiernych korzyści, w związku z czym skarżąca nie miała obowiązku uwzględniać przychodu ubezpieczonej z tytułu umów zlecenia zawartych z zainteresowanymi;

c.art. 58 k.c. w zw. z art. 300 kodeksu pracy (k.p.). przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że umowy zlecenia zawarte przez ubezpieczoną z zainteresowanymi należało uznać za nieważne, w sytuacji, w której skarżąca nie zmierzała do obejścia prawa, nie miała żadnego wpływu na treść stosunków umownych łączących ubezpieczoną z zainteresowanymi, ani nawet na fakt ich nawiązania, jak również nie odnosiła żadnej korzyści z usług świadczonych przez ubezpieczoną na rzecz zainteresowanych na podstawie tychże umów, w związku z czym nie można było przyjąć, że stosunek zobowiązaniowy był w całości realizowany w warunkach właściwych dla stosunku pracy, co stwarzałoby podstawy do zastosowania naruszonych przepisów.

W związku z powyższym, apelujący wniósł o zmianę wyroku w punkcie 1. przez zmianę zaskarżonej decyzji w całości i orzeczenie, że przychód uzyskany przez ubezpieczoną z tytułu umów zlecenia zawartych z zainteresowanymi nie stanowi podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne ubezpieczonej jako pracownika skarżącej; ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji, a także o zmianę wyroku w punkcie 2. i zasądzenie od organu na rzecz skarżącej kosztów postępowania za obie instancje, a także zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od odwołującego się na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującego się okazała się zasadna jedynie w zakresie, w jakim jej celem było uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Postępowanie apelacyjne jest postępowaniem odwoławczym i kontrolnym, zachowuje jednak charakter postępowania rozpoznawczego. W myśl art. 382 k.p.c. sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz postępowaniu apelacyjnym. W systemie apelacji pełnej sąd drugiej instancji ponownie rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 maja 2020 r., I CSK 637/19). Sąd odwoławczy ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji, stosuje przepisy regulujące postępowanie apelacyjne oraz, gdy brak takich przepisów, przepisy dotyczące postępowania przed sądem pierwszej instancji (art. 367 i n. oraz art. 391 § 1 k.p.c.), kontroluje prawidłowość postępowania przed sądem pierwszej instancji, biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania (art. 378 § 1 in fine k.p.c.) (por. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., sygn. III CZP 49/07, LEX nr 341125). Zgodnie z art. 378 § 1 zd. drugie k.p.c. Sąd Apelacyjny nie może zatem pominąć nieważności postępowania, nawet przy braku stosownych zarzutów w apelacji w tym zakresie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, mając na uwadze powyższe, przy jednoczesnym uwzględnieniu przebiegu postępowania w niniejszej sprawie, należy dostrzec faktyczny brak udziału w toku postępowania dwóch spośród trzech podmiotów, z którymi A. K. (1) w okresie, którego dotyczy skarżona decyzja (grudzień 2016 r. oraz styczeń, luty i kwiecień 2017

r.), związana była umowami zlecenia, pozostając jednocześnie pracownikiem na podstawie umowy o pracę zawartej z odwołującą się spółką.

Jak bowiem trafnie ustalił Sąd Okręgowy, A. K. (1) 30 września 2016 r. zawarła z (...) S.A. z siedzibą we W. umowę o pracę na okres próbny od 1 października 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. na stanowisku eksperta ds. produktu, w pełnym wymiarze czasu pracy, za wynagrodzeniem 5500 zł brutto miesięcznie, a następnie 27 grudnia 2016 r. zawarła ponownie umowę o pracę z (...) S.A. we W. (siedziba do 17 kwietnia 2019 r.) na czas określony od 1 stycznia 2017 r. do 31 lipca 2017 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku eksperta ds. produktu, ustalając jednocześnie, że będzie wykonywała powierzone czynności w zadaniowym czasie pracy, a miejscem wykonywania pracy będzie województwo (...). Umowa przewidywała wynagrodzenie miesięczne brutto w wysokości 5500 zł, wynagrodzenie premiowe zgodnie z załącznikiem do umowy oraz prawo do dodatkowych świadczeń na zasadach określonych odrębnym regulaminem. Załącznik nr 1 do umowy o pracę przewidywał dodatkowe wynagrodzenie w postaci prowizji za sprzedaż własną na takich samych zasadach jak przewidywał załącznik nr 1 do umowy na okres próbny (umowa o pracę – k. 2 i następne w aktach osobowych, k. 2323 akt kontroli w aktach podręcznych i na płycie CD, świadectwo pracy, porozumienie- k. 3 w aktach osobowych, k. 2325 akt kontroli w aktach podręcznych i na płycie CD).

Pozostając pracownikiem (...) S.A. z siedzibą we W., A. K. (1) 3 października 2016 r. zawarła umowę zlecenia na czas nieokreślony ze spółką (...) S.A. z siedzibą w W. reprezentowaną przez pełnomocnika K. P. (1), na mocy której jako zleceniobiorca zobowiązała się do osobistego wykonania dla zleceniodawcy czynności, szczegółowo (i prawidłowo) opisanych w części sprawozdawczej niniejszego uzasadnienia.

W umowie określono, że podczas wykonywania zlecenia zleceniobiorca będzie korzystał z aparatury zleceniodawcy, sprzętu komputerowego, pomieszczeń i innych materiałów niezbędnych do wykonania zlecenia należących do zleceniodawcy. Zleceniobiorca za każdego pozyskanego dla zleceniodawcy klienta miał otrzymać od zleceniodawcy wynagrodzenie prowizyjne na zasadach i w wysokości określonej w załączniku do umowy, zaś wynagrodzenie miało być płatne za okres rozliczeniowy trwający miesiąc kalendarzowy na rachunek bankowy zleceniobiorcy do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego, następującego po miesiącu, w którym zleceniobiorca nabył prawo do prowizji. W załączniku nr 1 do umowy zlecenia określono warunki otrzymania i wysokość prowizji. Wysokość prowizji określona jako % kwoty, za którą klient nabył obligacje zleceniodawcy (PLN, USD, EUR) bezpośrednim staraniem zleceniobiorcy: obligacje na okres 6 miesięcy 0,40% kwoty nabycia obligacji, obligacje na okres 12 miesięcy 0,80% kwoty nabycia obligacji, obligacje na okres 24 miesięcy 1,00% kwoty nabycia obligacji, obligacje na okres 36 miesięcy 1,50% kwoty nabycia obligacji. Warunkiem uzyskania prawa do prowizji było dokonanie przez klienta wpłaty na rzecz zleceniodawcy stosownej kwoty na poczet nabywanych obligacji. Tę umowę A. K. (1) wypowiedziała 29 marca 2017 r. ze skutkiem na 31 marca 2017 r. (umowa zlecenia wraz z załącznikiem – k. 180-183, 184-185, wypowiedzenie umowy – k. 186).

A. K. (1) zawarła także dwie umowy zlecenia z (...) S.A.: 1 grudnia 2016 r. nr (...) na mocy której jako zleceniobiorca zobowiązała się w okresie od 1 grudnia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. do sprzedaży obligacji za wynagrodzeniem 1200 zł – płatne po przyjęciu zleconej pracy i wystawieniu rachunku przez zleceniobiorcę (wydruk umowy zlecenia nr (...) z systemu kadrowo – płacowego (...) S.A. – k. 193) oraz 2 stycznia 2017 r. nr (...), na mocy której zobowiązała się w okresie od 2 stycznia 2017 r. do 31 stycznia 2017 r. do wykonania obsługi emisji obligacji za wynagrodzeniem 80 zł brutto, płatnym po przyjęciu zleconej pracy i wystawieniu rachunku przez zleceniobiorcę (wydruk umowy zlecenia nr (...) z systemu kadrowo – płacowego (...) S.A. – k. 191, bezsporne).

A. K. (1) zawarła także umowę – zlecenia ze spółką (...) S.A. w lutym 2017 r., w ramach której otrzymała wynagrodzenie w kwocie 50 zł (bezsporne).

Wynagrodzenie otrzymane Przez A. K. (1) z tytułu umowy o pracę u płatnika składek (...) S.A. w restrukturyzacji (obecnie (...) S.A. w W.) w grudniu 2016 r. wynosiło 5997,80 zł, w styczniu 2017 r. - 6504,08 zł, w lutym 2017 r. - 5884,08 zł, w kwietniu 2017 r. - 5611,55 zł (bezsporne). A. K. (1) otrzymała także wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia u płatnika (...) S.A. za grudeń 2016 r. - 492 zł, za styczeń 2017 r. - 100 zł i za kwiecień 2017 r. - 160 zł

(bezsporne). Z tytułu umowy zlecenia u płatnika składek (...) S.A. ubezpieczona otrzymała wynagrodzenie za styczeń 2017 r. w kwocie 1200 zł i za luty 2017 r. - 80 zł (bezsporne).

Dokonując powyższych ustaleń faktycznych na wstępnym etapie postępowania, Sąd Okręgowy postanowieniem z 20 kwietnia 2020 r., wydanym na podstawie art. 477¹¹ § 2 k.p.c. uznał konieczność zawiadomienia o toczącym się postępowaniu i możliwości przystąpienia do sprawy w charakterze zainteresowanego, w ciągu dwóch tygodni od doręczenia postanowienia, (...) S.A. oraz (...) S.A i (...) S.A. Sąd Okręgowy uznał tym samym, że powyższe podmioty mają przymiot zainteresowanego w rozumieniu art. 477¹¹ § 2 k.p.c. i mają prawo wziąć udział w postępowaniu.

Odpis tego postanowienia Sąd Okręgowy nakazał doręczyć m.in. (...) S.A. (nadzorcy sądowemu K. U.) oraz (...) S.A. na adresy wskazane w zarządzeniu (k.45 a.s.) jednocześnie dostrzegając potrzebę ustanowienia dla (...) S.A. kuratora na podstawie art. 69 k.p.c. i w tym celu kierując sprawę do referendarza sądowego (postanowienie o ustanowieniu kuratora dla (...) S.A. z 20 listopada 2020 r. – k.109 a.s.).

W piśmie z 5 czerwca 2020 r. K. U. w odpowiedzi na doręczone jej postanowienie z 20 kwietnia 2020 r. oraz odpis odwołania i odpowiedzi na odwołanie, zawiadomiła Sąd Okręgowy, że nie jest uprawniona do odbierania jakichkolwiek pism procesowych, kierowanych do (...) S.A., gdyż jej funkcja tymczasowego nadzorcy sądowego tego podmiotu, wygasła. Poinformowała jednocześnie, że wprawdzie postanowieniem z 25 października 2018 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w W., w toku postępowania o ogłoszenie upadłości zabezpieczył majątek spółki i ustanowił ją tymczasowym nadzorczą sądowym (...) S.A., lecz postanowieniem z 30 stycznia 2019 r. Sąd Upadłościowy oddalił wnioski o ogłoszenie upadłości tego podmiotu, a zażalenie na to postanowienie zostało przez Sąd Okręgowy oddalone orzeczeniem z 1 lipca 2019 r., zatem z tym dniem wygasła funkcja nadzorcy sądowego dla K. U.. W tych okolicznościach nie można przyjąć, że przesyłka adresowana do (...) S.A. ze wskazaniem w adresie K. U. jako nadzorcy sądowego została doręczona prawidłowo (k. 73v a.s.). W związku z powyższym, zarządzeniem z 2 lipca 2020 r., sędzia referent poleciła doręczenie ww. korespondencji bezpośrednio spółce (...) S.A. na adres ul. (...) w W.. Przesyłka dwukrotnie awizowana została zwrócona Sądowi jako niedoręczona. Z załączonego do akt odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego (stan na dzień 20 kwietnia 2020 r.) wynika, że wszyscy dotychczasowi członkowie Zarządu tej spółki oraz Rady Nadzorczej zostali wykreśleni (odpowiednio 25 września 2018 r., 18 grudnia 2018 r. i 10 października 2019 r.), co oznacza, że na datę zaskarżonej decyzji (12 listopada 2019 r.) spółka (...) S.A. nie posiadała żadnej osoby w składzie organu uprawnionego do reprezentacji.

Przesyłka dla (...) S.A. została doręczona prawidłowo upoważnionemu pracownikowi 2 czerwca 2020 r. (k.73 a.s.).

Zgodnie z art. 477¹¹ § 1 k.p.c., stronami są ubezpieczony, osoba odwołująca się od orzeczenia wojewódzkiego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy, wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności i zainteresowany. Zgodnie z art. 477¹¹ § 2 k.p.c. zainteresowanym jest ten, czyje prawa i obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli zainteresowany nie bierze udziału w sprawie, sąd zawiadomi go o toczącym się postępowaniu. Zainteresowany może przystąpić do sprawy w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia zawiadomienia. Do zainteresowanego przepisu art. 174 § 1 k.p.c. nie stosuje się.

Z treści zaskarżonej decyzji i ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że ubezpieczona była pracownikiem odwołującej się spółki, a także zleceniobiorcą spółek, tj. spółki (...) S.A. i (...) S.A. oraz spółki (...) S.A., przy czym jedynie (...) S.A. zyskała w toku postępowania status zainteresowanej z ustanowieniem dla niej kuratora, z uwagi na brak organu uprawnionego do reprezentacji. Niezależnie od ewentualnych powiązań kapitałowych, czy osobowych zainteresowanych spółek z odwołującą się spółką (...) S.A., każda z wymienionych spółek - zleceniodawców ubezpieczonej A. K. (1) - stanowi odrębny podmiot prawa i każda, w związku z powyższym, miała prawo przystąpić do sprawy w charakterze zainteresowanej.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1230 ze zm., zwanej także ustawą systemową) za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy, z

zastrzeżeniem ust. 2 i 2a. Zgodnie z art. 8 ust. 2a tej ustawy, za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

W świetle art. 8 ust. 2a ustawy systemowej pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy o dzieło lub zlecenia zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r., II UZP 6/09, OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46 oraz późniejsze orzeczenia powołujące się na jej treść). Art. 8 ust. 2a ustawy systemowej nie likwiduje prawnej odrębności umowy cywilnoprawnej zawartej przez ubezpieczonego w warunkach opisanych w dyspozycji tego przepisu, jednak co istotne, w sytuacji równoczesnego wystąpienia umowy o pracę i umowy (umów) zlecenia, nie powstaje z mocy prawa samodzielny, odrębny (od podlegania z tytułu umowy o pracę) tytuł do podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy cywilnej, pozostaje bowiem tylko podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracowniczego zatrudnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2021 r., I USKP 26/21, LEX Nr 3224230). Ubezpieczona A. K. (1) zawarła cztery odrębne umowy i wykonywała czynności na podstawie tych umów, czyli na podstawie stosunku pracy i na podstawie umów zlecenia zawartych w różnych ww. okresach z trzema odrębnymi podmiotami prawnymi. Z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej wynika, że mimo rozdzielenia umów i wynikających z nich podstaw zobowiązania, nie dochodzi do zbiegu różnych tytułów do podlegania ubezpieczeniom społecznym (art. 9 ustawy systemowej), gdyż ustawodawca wprowadził wyjątek w sytuacji opisanej w tym przepisie uznając, że obowiązujący jest tylko jeden, pracowniczy tytuł ubezpieczenia, czego skutkiem jest odpowiednie wyliczenie podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia, jako sumy przychodów uzyskiwanych z tych różnych tytułów.

Z art. 477¹¹ k.p.c. wynika wymagany udział stron w sprawie z odwołania od decyzji w tym znaczeniu, że podmiot zainteresowany może przystąpić do postępowania i aktywnie w nim uczestniczyć. Zainteresowanym jest ten, czyje prawa i obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy i jeżeli nie bierze on udziału w sprawie, sąd zawiadamia go o toczącym się postępowaniu, do którego może przystąpić do sprawy w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia zawiadomienia. Warunkiem zyskania przez ten przepis wymiaru rzeczywistego zapewnienia danemu podmiotowi udziału w sprawie, jest prawidłowe zawiadomienie podmiotu, który powinien mieć zapewnioną realnie możliwość skorzystania z uprawnienia do przystąpienia do procesu. W rozpoznawanej sprawie należy przyjąć, że (...) S.A. nie została prawidłowo zawiadomiona o powyższym uprawnieniu.

Nie ulega wątpliwości, że decyzja, będąca przedmiotem niniejszego procesu dotyczy nie tylko odwołującej się spółki i ubezpieczonej A. K. (1), ale odnosi się także do praw i obowiązków tych podmiotów, które były zleceniodawcami ubezpieczonej, gdyż prawna ocena skutków tych umów dla podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, zależy od rozstrzygnięcia sprawy. Tymczasem organ rentowy wprawdzie objął zaskarżonymi decyzjami zobowiązania powstałe na podstawie umów zlecenia, zawartymi z innymi podmiotami niż odwołujący się pracodawca (zatrudniający ubezpieczoną na podstawie umowy o pracę), to jednak podmiotów tych - zleceniodawców, tj. spółki S.A. H. G., (...) S.A. nie wskazał jako adresatów decyzji.

Tymczasem od rozstrzygnięcia sprawy, na podstawie art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, zależą prawa i obowiązki tych spółek jako ewentualnych płatników (składek na ubezpieczenie społeczne bądź jedynie zdrowotne), gdyż w sytuacji przyjęcia, że spełnione zostały przesłanki z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne będzie jedynie pracodawca. Odwołująca się spółka (...) S.A. kwestionuje przyjęcie takiego założenia, twierdząc, że każdy ze zleceniodawców stanowił odrębny podmiot gospodarczy, każda z umów dotyczyła innych rodzajowo czynności i brak jest podstaw do uznania, że beneficjentem czynności wykonywanych przez ubezpieczoną na podstawie umów zlecenia był pracodawca. Nie ulega wątpliwości, że żadna z tych spółek nie została ujęta w zaskarżonej decyzji jako jej adresat i żadnej z nich organ rentowy nie doręczył odpisu decyzji z 12 listopada 2019 r., wobec czego nie mogły one skorzystać z prawa do odwołania. Jednocześnie mając na uwadze wadliwie dokonane

umożliwienie udziału w sprawie zleceniodawcy (...) S.A. nie sposób przyjąć, że podmiot ten mógł, zgodnie z art. 477¹¹ k.p.c., przystąpić do udziału w sprawie jako zainteresowany, lecz z uprawnienia tego nie skorzystał. Należy przy tym przyjąć, że wskazany przepis dotyczy powinności sądu powszechnego, przed którym na skutek odwołania od decyzji organu rentowego, zostało wszczęte postępowanie cywilne, obowiązuje więc niezależnie od tego, jakie podmioty organ rentowy wskazał w decyzji jako stronę postępowania. W tym zakresie prawodawca nałożył na sąd powszechny obowiązek działania z urzędu i zawiadomienia (potencjalnego) zainteresowanego o toczącym się postępowaniu.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Apelacyjny, na podstawie załączonych do akt pełnych odpisów z Krajowego Rejestru Sądowego, stwierdził, że Sąd Okręgowy, kierując się treścią art. 477¹¹ § 2 k.p.c. wydał wprawdzie 20 kwietnia 2020 r. postanowienie o zawiadomieniu wszystkich spółek będących zleceniodawcami, o toczącym się postępowaniu i przesłał postanowienie informując spółki o możliwości przystąpienia do sprawy w charakterze zainteresowanego, w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, jednakże bezzasadnie przyjął, że postanowienie to zostało doręczone prawidłowo (...) S.A. Sąd miał uzasadnione podstawy do przyjęcia jedynie, że spółka (...) S.A. została zawiadomiona prawidłowo, zaś w odniesieniu do spółki (...) S.A. Sąd uznał konieczność ustanowienia kuratora (z uwagi na braki w reprezentacji spółki), który spółkę tę reprezentował w postępowaniu sądowym.

Z odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego dotyczącego spółki (...) S.A. (stan na 20 kwietnia 2020 r.) wynika, że na datę doręczenia jej postanowienia spółka nie posiadała organów upoważnionych do reprezentacji, albowiem ostatni członkowie zarządu pełnili funkcje do 10 października 2019 r., zaś rada nadzorcza do 18 grudnia 2018 r. Wobec tych faktów Sąd Okręgowy winien był podjąć stosowne czynności procesowe celem prawidłowego doręczenia także tej spółce odpisu postanowienia z 20 kwietnia 2020 r., bądź też spowodować ustanowienie kuratora.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny uznał, że w sprawie doszło do nieważności postępowania określonej w art. 379 pkt 2 k.p.c. z uwagi na brak umożliwienia spółce (...) S.A. wzięcia udziału w postępowaniu w charakterze zainteresowanego. Z uwagi na stwierdzenie nieważności postępowanie podlegało częściowemu zniesieniu w zakresie, w jakim doszło do opisanych wyżej nieprawidłowości procesowych, przy czym za datę początkową stwierdzonych uchybień Sąd Apelacyjny przyjął pierwszy termin rozprawy, kiedy to Sąd Okręgowy uznał, że (...) S.A. mając możliwość przystąpienia do procesu w charakterze zainteresowanego, z uprawnienia tego nie skorzystała (k.144 a.s.).

Rozpoznając sprawę ponownie, Sąd Okręgowy przeprowadzi czynności niezbędne do prawidłowego zawiadomienia (...) S.A. o toczącym się postępowaniu, w tym rozważy konieczność ustanowienia także dla tej spółki kuratora do jej reprezentowania w sprawie, po czym przeprowadzi ponownie postępowanie z pominięciem tych czynności procesowych, które zostały dotknięte nieważnością.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 2 k.p.c. oraz art. 108 § 2 k.p.c., uchylił zaskarżony wyrok do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie, znosząc postępowanie od 7 kwietnia 2021 r.

Ewa Stryczyńska